

Megtévedt fiatalok között

AZ ÚJ PÁRTRÓL

Kattog az írógép: jegyzőkönyvet vesznek fel. Az ügyész kérdez, s az előtte ülő lehorasztott fejű megtévedt fiatal válaszol.

— Neve?
— Totka László.
— Hány éves?
— Húsz...

És így tovább: hangzik a hivatalos kérdés, s a rövid válasz. Totka — szegedi fiú — Komlón volt bányász. 1300 forintot keresett havonta. Az ügyész megkérdezi, hogy

miért akart átszökni a határon.

s a vallomás nyomán feltárul a történet.

— ... Vasárnap este, most november 18-án testvéremmel, Tiborral, aki raktárkezelő a Vendéglátó Vállalatnál, elmentünk barátainkhoz, Bácsfalusi Ernőhöz meg Lacihoz. Kártváltunk és beszélgettünk. Ekkor került szóba, hogy az oroszok elviszik a fiatalokat.

— Ezt kitől hallottátok? —
— Vág közbe az ügyész.
— Hát, úgy beszéltek.
— Ki beszélte?

— Mindenki. Az utcán az emberek. Ez a hír járta a városban és mi elhittük. Nem mondta senki, hogy ez nem igaz. Elhatároztuk, hogy másnap, hétfőn este mind a négyen együtt átszökünk Jugoszláviába. Délután 6 órakor indultunk el a tisztelőtársaságban. Utközben nem talál-

koztunk senkivel és a határon a jugoszláv őrt kiabálta nekünk, hogy vissza-vissza. Mi visszafordultunk, s a magyar határőrök bekísértek bennünket a rendőrségre.

Az ügyész a kihallgatás után közli a vádat: tiltott határátlépési kísérlet büntette... Újabb kihallgatás következik: Totka Tibor mondja el szinte ugyanezt. Aztán Bácsfalusi Ernő és Lászlóra kerül sor. Egyikük textiltechnikus a másik elektrótechnikus. Az ügyész megkérdezi Ernőtől:

— Miért akartak kiszökni?
— Megtévedtünk. Elhittük a híresztelést, hogy elvisznek bennünket. Most már nagyon megbántuk. Hülyeség volt...

Két barát kihallgatására kerül sor: Ruzicska Tibor harmadéves orvostanhallgató és Román György textiltechnikus. Hűszövesek. Ruzicska jegyzőkönyvébe többek között ez kerül:

„A Szabad-Európa rádió híresztelte.

hogy a katonaköteles fiatalokat összeszedik. Ez elől akarunk elmenekülni... Erre igazán találó az a mondás: „Hazudik a rádió”. Ezen a véleményem van Román György is, aki elmondja, hogy Gyáláról a jugoszláv határőrök visszaadták őket a magyar hatóságoknak.

— A szökésre hát ez vitt rá — mondja — Gyerekes

meggondolatlanság volt. nagyon megbántam. Meg aztán fűtött bennünket a kalandvágy. Apámnak azt mondtuk, hogy Budapestre megyünk. Hallottuk, hogy most könnyen át lehet jutni a határon és szét akartunk nézni Jugoszláviában...

Igy megy sorba. Szinte valamennyi vallomásból kitűnik, hogy hazug, rosszul indult és főleg a fiatalokat megtévesztő híresztelés hatására jutottak ezek a szegedi fiatalok arra a nagyon hibás elhatározásra, hogy a határon átszökjenek. Most már mind nagyon bánkodik tette miatt. Taffner Ibolya meg Szőlősi Márta, az Újszegedi Kenderlenszövő Vállalat dolgozó

ma már otthon elmélkednek

azon, hogy miért hitték el a melegkútnál lévő csemegebolt vásárlói között is lapangó híresztelést; kihallgatásuk után szabadon engedték őket. És Ruzicska Tibor meg Román György is már otthon van szüleinél. Bordás Józsefné szabadon engedése után másnap egy iratért visszament az ügyészre és elmondta: „Képzeliék, találkoztam egy ismerőssel, aki suttogva megkérdezte tőlem, nem-e akarok átszökni Jugoszláviába? Képzelték, hogy mit választottam...” Haraszin Tibor, a békéscsabai

Jókai Színház tagja három társával akart átszökni a határon. Miért? „Mert hallottuk, hogy mások is szöknek — olvassuk a jegyzőkönyvből — meggondolatlanságot követtünk el.

Le is lóhtettek volna bennünket...

Megfogadom, többé a határt át nem lépek. Itt dolgozom, a mi hazánkban...“

A kihallgatások még folynak, s a tiltott határátlépést elkövetők közül számosat már szabadlábra helyeztek. Pedig a törvény ezt a büntetéstől megfosztja, ha a bűncselekményt nagy szigorral sújtja: öt évig terjedhető börtönbüntetéssel. De az ügyész nagy figyelemmel, humánuosan jár el valamennyi meggondolatlant, meztévesztett fiatalal szemben.

Kell-e igazabb, meggyőzőbb cáfolat a rémhírekre, mint ezeknek a tettüket nagyon megbánó szegedi fiataloknak a szava? Közülük többen beszéltek az újságíróval és ezt üzenik a lap hasábjain keresztül:

Ne higgyetek drága szegedi ifjú barátaink a rémhíreknek. Mi felültünk neki, beleugrottunk egy kalandba, de nagyon, nagyon megbántuk. Ki látta és ki hiszi ma már el a deportálásokat? Hazugság, galád kitalálás az egész.

(—8—)

A magyar munkásosztálynak, a dolgozó népek szükségére van marxista-leninista alapon álló forradalmi párt, sőt ma, amikor ilyen sorsdöntő változások mennek végbe hazánkban, s a nemzetközi munkásmozgalmában, különösen szükségük van rá. Ma még inkább, mint bármikor, szükség van olyan szervezetre, amely összefogva mindazokat, akik örködve szocialista építésünk eddigi vívmányain, az első sorokban kívánnak küzdeni hazánk függetlenségéért, a szocialista demokráciáért, sokat szenvedett népünk jobb életéért.

E célokat tűzte zászlajára a Magyar Szocialista Munkáspárt. Az MSZMP folytatja a kíván lenni a magyar munkásmozgalmat sok évtizedes, dicső hagyományainak. Továbbviszi mindazt, ami előremutató volt a kommunista párt és a szocialdemokrata párt küzdelmeiben, a magyar szervezett munkásság harcaiban.

Az elmúlt napokban egyre több hír érkezik szerte az országból arról, hogy a munkásmozgalmat régi harcossai, a felkelés sok kommunista és pártönkívüli résztvevője keresi a lehetőségét annak, hogy a régi, helyileg is lejárattott, a múlt hibáiban vétkes párt szervezet helyett létrehozza az új párt, az MSZMP helyi szervezetét. Olyan párt szervezetet, amely már személyi összetételénél fogva is garancia arra, hogy nemcsak szavakban, hanem

a valóságban is a nép érdekeit, a szocializmus, a nép-jólét, a nemzeti függetlenség ügyét fogja szolgálni.

Az új megiszult párt megalakítására hívó felhívás nyomán hozták létre az összes budapesti kerületben, számos fővárosi üzemben — a Ganz Hajóban, Csepelen, a Traktorgyárban és másutt — a párt ideiglenes intéző bizottságait. Falun is sokhelyütt magukra találtak már a kommunisták. Borsod megye mezőcsáti járásában például sok faluban, termelőszövetkezetben kezdték el az MSZMP célkitűzéseinek népszerűsítését, még ott is, ahol eddig nem alakult meg az új párt szervezete.

Minden biznnyal újabb lendületet fognak adni a párt szervező munkának, az MSZMP Ideiglenes Központi Vezetősége Intéző Bizottságának a pártba való felvételtől szóló irányelvei.

Soha nem indult meg nehezebb körülmények között a párt szervezési munka, mint most. A szocializmus eszméjét sokan lejáratták, a szocializmus nevében elkövetett bűnök az MDP-t gyűlölté tették. Az MSZMP ebben a nehéz helyzetben indul újtárra. Céljai igazak és nemesek. Tudjuk, sokan ezt még nem látják, vagy nem hiszik. De hiszünk abban, hogy egyre többen lesznek, akik bíznak a párt igazában és — követik azt.

(A „Népszabadság” november 23-i számából!)

A parasztság és a forradalom

Beszélgetés három középarasztal

AMIÓTA életünk nagy megújulásának vagyunk részvevői, tanúi, először a minap, kedden találkoztam régi középaraszt ismerőssel, Csurgó Mihály baktói gazdával. Olkos, felvilágosult, termelő, szíve, lelke a paraszti munka.

Mi lehetett volna legelőbb-való téma, minthogy beszélgetünk népünk nagyszerű hőstettéről, arról a sok mindennél, amit e forradalom a parasztságnak is kivívott. Csurgó gazda először aggódva — szavában némi megbánottság is érzett — azt mondta: szép és nagyon nagy dolog történt, de most meg olyan hangokat hallok, hogy állítólag bennünket, dolgozó parasztokat szidnak. Ilyeneket mondanak: ha mi is bekapcsolódunk volna, »még többet lehetett volna kiharcolni«. Őszintén szólva mi, legalábbis én, nem értem, mi lehetett volna még ennél is több.

IGAZ, van még nagyon sok rendezetlen ügy. Talán emiatt van az, hogy népünk a forradalom nagyszerű vívmányai ellenére sem érzi még teljesen győztesnek magát. Nincs még tisztázva többen között nemzeti függetlenségünk ügye sem. De már erre is van elfogadható ígéret, s ugyanakkor biztosíték is. Hogy mielőbb élvezhessük forradalmunk érett gyümölcsét, már nem további vérvullatásra, hanem rendre, békésre, alkotó munkára van szükség, melyben érvényesülhet a jog, a nép annyiszor meggyalázott, sárbaiport igazsága. Így érzi ezt Szeged parasztsága is. Más esztendőben a paraszti jelentős részét Szegeden is pénzbüntetéssel, börtönnel kellett »megnyerni« arra, hogy teljesítse vetési tervét. Az elmúlt hetekben még csak meg sem kérdezte senki a szegedi és a környékbeli gazdáktól, miként halad a vetés. Mégis többen, s jobban elvetettek, mint bármikor a korábbi esztendőben.

Csurgó Mihály szavából is kicsendült: az igazi néphatalomért való harcot már ezután nem a fegyverek döntik el, hanem az, hogy képesek leszünk-e elsősorban a saját lábunkon a saját erőnkkel megállni. Tömbren így fogalmazza meg: az ideál tél még kicsit nehéz lesz, de amikor már a most kiharcolt új viszonyok között termelhetünk,

nem lehet semmiféle panasz a parasztságra, hogy nem tette meg a magáét az igazságért. En támogatom az új rendet — folytatta —, bár korábban sem voltam adósa senkinek, s ezután meg inkább nem lehetek az, mert kaptunk, van miért adnunk.

Erről beszélt Solya Imre középaraszt is, aki szintén Baktóban lakik. Ő is szóval-tette: úgy halljuk, haragszának többen ránk. Igen, ez az, amit Csurgó is mondott, vannak, akik most uszítani kezdenek a parasztság ellen, a munkásosztály és a parasztság szövetségére törve, mert állítólag a parasztság nem vett részt a forradalomban. Pedig ez nem igaz. Ki adott ételt, húst, zsírt a forradalmár munkásoknak, diákoknak a legnehezebb napokban is? Ki más, mint a becsületes dolgozó parasztság. Igaz, nekik nem fegyveres harc jutott osztályrészül, hanem a hadtáp. Ez a keltő pedig nem nélkülözhető egy-mást. Talán nincs is olyan paraszti termelő, aki így, vagy úgy ne támogatta volna, ne támogatta ezt a forradalmat. Hogy mi az, amit »ki lehetett volna még vinni«, ez mindenki előtt világos. Mind-azt egy biborog érthetően megmondta, sőt igyekezett is programot adni erre: az úri Magyarországot, a kapitalista nagybirtok-rendszer visszaállítását. Ezt az ügyet nem támogatni és nem is akarja támogatni a szegedi parasztság sem. Ezt a rendet gyűlölik, csakúgy, mint Rákosiék hazafiatalan, tudást, tehetséget gúzsba kötő gyilkos rendszerét. Ha valakik szemrehányással lehetnek most a dolgozó parasztságnak, azok az ellenforradalmárok, fasiszták, akik úgy látszik számítottak terveik megvalósításában a parasztságra, de hiba esett számításukba.

Igaz az, amit Solya mondott, a parasztság igazából még csak ezután vizsgálják a forradalom mellett. Ő így fogalmazta meg teendőiket: nem engedjük, hogy lelkiismeretlenek felhajtásuk az árakat, erre mi magunk, termelők vigyázzunk majd. Solya Imrénél felelőse is jelen volt a beszélgetésnél, férje szavát így töltötte: a kétfőtörtes tojást, a 3—3,50-es tejet eddig is jól megfizették a piacon. Ezután sem akarunk többet.

Mikor elváltam baktói ismerőseimtel, még Farkas József nyolchaldas újszegedi gazdával találkoztam össze. Ő is a forradalomról, a jövő kilátásairól beszélt. Okosan fejtegette, miért következett az, hogy a piacon a termelők a nehéz napok ellenére is a 23—24 forintos hízott baromfit 18 forintért is odaadták. Amit a gazdáktól se ingyen, se pénzért elvettek korábban a beadásba, most az is piacra kerül, növekedett és növekszik majd a kínálat, s így tovább esőkenhetnek az árak.

Farkas József elmondott egyet-mást a jövő elképzeléséről is. Magasabb kultúrájú gazdálkodást akarnak folytatni. Pénzükrét gépeket szeretnének vásárolni. Mondta ő: traktorkat is. Fontos és más földművelőgépek. Eddig erre sem volt lehetőség. Azonban a drága gép kisgazdaságban csak ráfizetés lenne. Ezért — annak ellenére, hogy korábban Újszegeden ennek többen is ellene szóltak —, Farkasék saját elhatározásukból továbbra is fenntartják az újszegedi Rózsa Ferenc szövetkezeti csoportot. Afféle igazi belső demokrácián alapuló paraszti munkaközösség lesz ez, mely lehetővé teszi a magas kultúrájú, hozamaiban akár a nyugati államokéhoz hasonló mezőgazdasági termelést.

EZ ŐSZINTE véleményekhez még csak annyit lehet a hozzátenni való: nagyon vigyázzunk, mert akik »tovább akarnak menni« a fegyveres harcra, a vér folytatással, egykönnyen nem mondanak le terveikről.

Csepri József

A szegedi munkás-paraszt tanács küldöttsége

a kormánynál járt Budapesten

Csütörtökön reggel a szegedi munkás-paraszt tanács küldöttsége Budapestre utazott, hogy tanácskozással folytasson a Kádár-kormányval és a budapesti központi munkástanács képviselőivel. A szegedi küldöttség tolmácsolta mindazt, ami a szegedi embereket foglalkoztatja, s előterjesztették kéréseiket.

Budapestről Szegedre tegnap a délutáni órákban indult el városunk munkás-paraszt tanácsának küldöttsége.

MIT OLVASNAK A SZEGEDIEK?

Naponta 170—200 ember fordul meg a Somogyi Könyvtárban

Alki egyszer megtanult olvasni, az ragaszkodott élete végéig a betűkhöz. Így vannak ezzel a szegediek is, akik mostanában sokkal többet olvasnak, mint csak néhány héttel ezelőtt is. Legálább is arról győznek meg bennünket a városi Somogyi Könyvtár kölcsonzési adatai. Naponta 170—200 ember fordul meg a könyvtárban, s átlag 3—4 könyvet kölcsönöznek. Az olvasótermi forgalom azonban jóval kevesebb, nem úgy, mint más ösütői időben.

Mit olvasnak az emberek? A kölcsönzői kártyácska minden kölcsonzésnél és letétele az emberek kimondatlan vágyait is, azt, hogy mit szeretnének olvasni. Zola

most éli csak

igazán virágkorát: ifjak és felnőttek egyaránt nagy érdeklődést tanúsítanak iránta. Művei szinte meg sem melegsznek a könyvtárban, mert kézzel-kézre adják, házról házra viszik őket az emberek. Thackeray, Dickens, Maupassant, Flaubert, Anatole France, Shaw, Heine, Stefan Zweig művei is kapóssak. Soha sincs belőlük elég a kölcsönzőkben. Általában azonban a francia és az angol szépirodalom a legkelendőbb, s ezen belül is főleg azok a szerzők a legkeresettebbek, akiknek a műveit az elmúlt tíz esztendőben háttérbe szorították Magyarországon. Ezek közé tartozik Cronin is, akinek a regényeit ismét keresik az olvasók; vagyis keresik mindazokat a külföldi szerzőket és regényeket, akik és amelyek nem kaphattak helyet az elmúlt esztendő erőszakolt irodalom- és kultúrpolitikájában, mondván, hogy távol esnek a szocialista realizmustól, amelyről viszont senki nem tudott semmi biztosat, semmi megnyugtatót mondani.

Illyés Gyula, Szabó Lőrinc, Benjámin László és Juhász Ferenc verseit vélik ma az emberek a legbiztosabb iránytűnek a múlt, a jelen és a jövő kibogozásánál és összevetésénél. Az egyetlen Petőfit ma azokban az írókban kell keresni és megtalálni, akik 1956. október 23-ának bátor szöszölői voltak és megtestesítették az egész nép felelősségteljes, felébredt lelkiismeretét — mondják az olvasók, akik a régi, helyileg is lejárattott, a múlt hibáiban vétkes párt szervezet helyett létrehozza az új párt, az MSZMP helyi szervezetét. Olyan párt szervezetet, amely már személyi összetételénél fogva is garancia arra, hogy nemcsak szavakban, hanem

retét — mondják az olvasók, fiatalok és felnőttek egyaránt. Többen keresték már Féja Géza »Viharsarok«-ját, Tamási Áron összes novelláit és Németh László úgynevezett »tiltott« műveit. Az olvasók várják, hogy lepatanjon végre a hét lakat, amelyet az átkos rákosizmus akasztott a könyvtárak raktáira és ajtajaira. Az emberek jogosan akarják megismerni mindazt, amitől káderlapokkal és egzisztenciális kérdésekkel »óvták« őket. Jellemző, hogy a hazug brosúra-tömeget — amit Rákosiék és cincosalk gyártottak és gyártattak, s amellyel megtömték a könyvtárakat, és szellemükkel megbénították hosszú esztendőket át az emberek igaz lelkiismeretét —

újra a könyvespolc első sorában van, Babits, Kosztolányi is, s még talán Sinkától sem kell félni az olvasókat: tudják őt, hogy mi az igazság, mit kell és

— nem keresi senki.

Mindazt zúdába kell szállítani, ami kiforgatta és bemocskolta Marx, Engels és Lenin messzevilágító alkotásait — mondja a mocskból kibontakozott lelkiismeret szava.

Madách Imre összes műve

Kevés fája van a KIK-nek A vállalat télen is jolytatja a belső javítási munkákat

KIK! Mennyit szidtuk e vállalatot, mennyit mérgeleltünk a folyton folyó, vagy egyáltalán víz nem adó vízcsapok, a becsurgó tetők, a rosszul záró ajtók, ablakok miatt. Nem is lehet hirtelen felsorolni a sok-sok panaszt, amit az elmúlt években a KIK-re hallottunk. De nincs is erre szükség. Most azért kerestük fel a KIK munkástanácsát, hogy megtudjuk, hogyan akarnak segíteni, tudnak-e segíteni a sok jogos panaszon.

Biztató, hogy a bevezetésre kerülő új bérezési rendszer biztosítja majd az itt is dolgozók számára a jobb keresetet. Nem mennek el majd a vállalatból a jó szakmunkások, lesz munkaerő, akik, mivel nem normára dolgoznak, az apró munkák elvégzésére esetleg egyetlen vízcsap kijavítására is szívesen vállalkoznak.

Úgy tervezi a munkástanács, hogy a KIK ezután csak a kisebb javítási munkákat végzi. Így sokkal több helyre kijutnak munkásai és sokkal gyorsabban orvosolhatják majd a bejelentett hibákat. A nagyjavításokat,

mit nem kell elhinni

a nyomtatott betűkből. Egy azonban bizonyos: a Somogyi Könyvtárnak kevés a 16,500 kötetnyi szépirodalmi anyaga, mert ebből ugyanis tízezer főleg egy példánnyal a régi irodalmat öleli fel, s az egy-példányos műveket mégsem tanácsos kölcsönözni. A maradvék 6500 kötetnek a fele pedig nagyon is vegyes, sok benne a hazug emberábrázolás és a hazug érzelmevilág mítosza, amely parancsa született, a rákosizmus parancsára.

A születő új rend igaz magyarjait és az ivazi, sokhúru érzelmevilág megéves író és költő ábrázolta és írta meg napjainkban. Erre még várni kell, kedves olvasó, de hiszünk, hogy megszületik az igazi magyar irodalom is, a mi irodalmunk.

Lódi Ferenc

Kevés fája van a KIK-nek A vállalat télen is jolytatja a belső javítási munkákat

átalakításokat, tatarozást átadják majd az Építőipari és Tatarozó Vállalatnak. Több vállalattal folyik jelenleg is ilyenirányú tárgyalás. Több biztató azonban jelenleg még nem tudnak adni a KIK munkástanácsánál sem, mert a javítási munkák többségének elvégzéséhez fa kellene, és fa, azaz fűrészfűrő, nagyon kis mennyiségben áll a vállalat rendelkezésére. Jelenleg is sok kijavított lakás vár a parkettázásra, sok ajtó, ablak vár javításra, de nincs jelenleg parkett, nincs elég fa. Pedig szeretnék a KIK dolgozóit kielégíteni a jogos kérelmeket. Ezért azt várják a kormány tagjaitól, hogy viseljék szívével a dolgozó lakásproblémáit és biztosítsanak több faanyagot a szegedi lakásjavításokhoz is.

A KIK dolgozó átérzik a lakosság súlyos helyzetét, ezért télen is, ahol a bérlők hozzájárulnak, tovább folytatják a belső javítási munkákat. Befezik a jelenleg javítás alatt lévő lakásokat is.